

კაუა გურაბანიძე
მარინა ყიფიანი

**ტრანზისიონგი - დაწეროვალი იარაღი არის მორალისა
და უსიმბის წინააღმდეგ**

“ტრეფიკინგი” ინგლისური სიტყვაა და ნიშავს
არალული საქონლით ვაჭრობას. ტრეფიკინგი
ამაღლური პრობლემაა და ტრანსნაციონალური და-
ულია. ეს არის ადამიანის უფლებების უხეში დარ-
წევა და ჩამორთმევა. იგი გულისხმობს ექსპლოატა-
ციის მიზნით ადამიანთა გადაბირებას, გადაყვანას, გა-
დაცმას, გადატაღვას; მუქარის, ძალის გამოყენებით
იძულების სხვა საშუალებებით (მოტაცება, თაღ-
ოვობა), ან სხვისი უმწევობის ბოროტად გამოყ-
ენით, კონტროლის განხორციელებას სხვა ადამიან-
ებს. სესიონზე ექსპლოატაციას, იძულებით შრომას
მომსახურებას, მონობას ან მონობის მსგავს მდგო-
ლებას და ორგანოებით ვაჭრობას.

კაცობრიობის განვითარებასთან ერთად ვითადება ტრეფინგიც. იზტრება მისი მასშტაბები, სისასტიკე მოთხოვნილებები. ეს იმითაა გამოწვეული, რომ ფლაზე დიდი არალეგალური ბიზნესია იარაღი-და ნარკოტიკებით ვაჭრობის შემდეგ. მისი წლიუ-მოგება 8-9 მილიარდი აშშ დოლარია. ყოველ-წლიურად ტრეფინგის მსხვერპლი ხდება 800-900 ათასი ადამიანი. აქედან, 18-20 ათასი აშშ-ში იგზავ-ნება. დაუდგენელია შიგა ტრეფინგის შემთხვევათა რაოდენობა!

მონიბის წინააღმდეგ კონვენცია მოქმედებს 1926
წლიდან, ხოლო კონვენცია ადამიანებით ვაჭრობისა
და მედავთა ექსპლოატაციის შესახებ მიღებული იქნა
1945 წელს. 1996 წელს ძალაში შევიდა დამატებითი
კონვენცია მონიბის გაუქმების, ადამიანებით ვაჭრობის
შესახებ. არსებობს ასევე რამდენიმე საერთაშორისო
შეთანხმება: სამოქალაქო და პოლიტიკური უფლებების
შესახებ (1996 წ.), კონვენცია ბავშვის უფლებების შე-
სახებ (1989 წ.), მიგრანტთა და მათი ოჯახის წევრების
უფლებების დაცვის კონვენცია (1990 წ.) და ა.შ.

1990 წლიდან ამ პრობლემას ინტენსიურად შეისწავლიან საერთაშორისო ორგანიზაციებში, სამთავრობო და არასამთავრობო სექტორები. შევდევთი იყო პირველი ქვეყნა, სადაც მიიღეს რაინიკალური კანონი ტრეფიკინგის, კონკრეტულად კი ქალის სუქსუალური კეპლონაციის წინააღმდეგ. 2000 წელს აშშ-ში ძალაში შევიდა ტრეფიკინგის მსხვერპლთა დაცვის აქტი, რომელიც სახელმწიფო დეპარტამენტს ავალებს, წარადგინოს კოველწლიური ანგარიში მსოფლიოში აღმინებით ვარიობასთან დაკავშირებით.

კულასათვის ცნობილია, რომ ეკრანპასა და ამერიკში, ოფიციალურად თუ არალეგალურად, არაერთი ქართველი მუშაობს. მათი რიცხვი ერთ-ერთი უცხოური ორგანიზაციის გამოკვლევით შილიონ-ნახევარ აღმიანს შეაღენს². კაცობრიობის ისტორიაშ დაადასტურა, რომ ნებისმიერი შშრომელი ადამიანი გაცილებით მეტ მატერიალურ სარგებლობას აძლევს ქვეყნას, სადაც შრომებს, ვიღრე შრომისთვის იღებს გასამრჩევლოს. ამ მარტივი ჭეშმარიტების წყალობით, უკინ შეგვიძლია ვიძისჭელოთ და გამოვთვალოთ, თუ

რა ინტელექტუალური და ფიზიკური რესურსები გაედინება ჩვენგან მინიმალური ანაზღაურებისათვის (საერთაშორისო სტანდარტებით).

საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექტში, 2003 წელს შეტანილი იქნა ცვლილებები, საღაც პირველად დაფიქსირდა სიტყვა „ტრეფიკინგი“. ამგვარ დანაშაულში ბრალდებული ეჭვემდებარება სისხლის სამართლის პასუხისმგებლობას. მიუხედავად ამისა, საქართველოში, როგორც მთელ მსოფლიოში, ტრეფიკინგთან ბრძოლა არაეფექტურია, რადგან მასზე გავლენას ახდენს შემდეგი ფაქტორები:

- სიღარიბე და უკეთესი ცხოვრების სურვილი;
 - ტრეფიკინგის შედეგების იგნორირება;
 - საზოგადოებრივი ფასეულობების დევალვაცია;
 - პოლიტიკური და ეკონომიკური არასტაბილურობა;
 - იაფი მუშახელის მოთხოვნა;
 - იიდი მოგზაურება და ა.შ.

გაეროს კონვენციის „ქალის დისკრიმინა-
ციის კველა ფორმის ლიკვიდაციის შეფასების
ხელსაწყოს“ 2003 წლის ანგარიშთა თანახმად,
საბერძნეთი, აშშ და თურქეთი ის კვეყნებია,
სადაც ხდება საქართველოდან ადამიანების
ტრეთიცირება. ამ ქვეყნებში (და არა მარტო
აქ), უკი მოიკიდა ისეთმა სენტა, როგორიცაა
ცოცხალი „საქონლით“ ბაზრობა, ანუ
ცოცხალი ბაზრის შექმნა, ქალებით ვაჭრობა.
ქალთა ექსპლოატაცია დაუშრეტელი სექსუ-
ალური ფანტაზიის დაქმაყოფილების საშუ-
ალებას აძლევს კველას, ვისაც საამისო მატერიალუ-
რი საშუალება აქვს. კომერციული სექს-ინდუსტრია
მომხმარებელს შეუზღუდვად სთავაზობს სხვადასხვა
ასაკის, გარეგნობის, ეროვნების ქალებს. სამწუხაროდ,
პოპულარული გახდა ფეხმიმე ქალებისა და ბავ-
შვების იძულებითი პროსტიტუცია. ფსიქოლოგების
მოსაზრებით, ამ ტენდენციას თავად ქალიც უწყობს
ხელს, რადგან მას დედის როლი ავალდებულებს
იზრუნოს და კველა გზა მოსინჯის სწორედ შეი-
ლების ჩემინისათვის. ღარიბი ქვეყნების შემთხვევაში,
კველა გზა სწორედ საზღვარგარეთ მიღის, რომლი-
თაც ვლებულობთ შემდეგ სქემას: ქალები ტოვებენ
თავიანთ შვილებს სხვების მოსავლელად, მიღიან
უცხოეთში და ზრდიან სხვის შვილებს.

ტრეფიკინგის ამოსავალი შვეიცარის უკონომიკური მდგომარეობაა. ადამიანს არა აქვს სამუშაოს შოვნის პერსპექტივა. ასეთი ადამიანი უუფლებოა. არ არ-სებობს ტრეფიკინგის მსხვერპლი, რომელიც იტყვის, რომ სურს იყოს

ძალადობის ობიექტი. საზღვარგარეთ ყველა ეკონომიკური მდგომარეობის გაუმჯობესების სურვილით მიღის. ამასთან ერთად, მიღიან ისეთები, ვისაც აქვს პროფესია, განათლება, გამომუშავებული აქვს სამუშაო უნარ-ჩვევები და გამოცდილება. ასეთები ბუნებრივია აღვილად თანხმდებიან ნებისმიერ სამუშაოს (საკუთარ ქვეყანაში ან ძალზე დაბალია ანაზღაურება, ან არ არის სამუშაო აღვილი). საქართველოში ნაკლებადაა აფიშირებული მძაფაცთა ტრეფინგი, ორგანოების უკანონო ტრანსპლანტაციისა და ბავშვების პროსტიტუციის შემთხვევები.

საქართველოდან წასულები უცხოეთში ვარდებიან იმ სინდიკატების ხელში, რომლებიც ცოცხალი „საქონლით“ ვაჭრობენ. აეროპორტებში სააგენტოებიც კი არის შექმნილი, რომლებიც ღამის კლუბებსა და ბორდელების მომარაგებაზე ზრუნავნ. მთელი უბედურება ის არის, რომ ამ სიტუაციის ჩვენივე თანამემამულებები უწყობენ ხელს. ძალიან ბევრი საშუალო თუ ტურისტული ფირმა მოტყუების გზით ახერხებს ხალხის გადაყანას აშშ-სა და ევროპის ქვეყნების და ფაქტობრივად ამ საშაულბათა ხელშეწყობი ხდებიან.

სამწუხაოდ, არასახარბიელო მონაცემები გვაქვს ტრეფიკინგისათვის ქართველები საუკეთესო „მასალას“ წარმოადგენენ(!). მოწინავე ქვეყნის მოქალაქის სხვა ქვეყნებში დაკარგვის შემთხვევაში, ატყდება განგაში მის მოსახებად. საქმის ძიებაში ებმებიან ქვეყნის უმაღლესი პარები. ჩვენთან კი, ემიგრანტების ყოფას არავინ აკონტროლებს. ეს ხალხი არალეგალურად გადადის, მაგრამ მაინც შესაძლებელია მოხდეს მათი აღრიცხვა და საქმინობის გაკონტროლება. ისისნი მძიმე მდგომარეობაში არიან, ყველაზე სათაყილო და შავ საქმეებს ქართველები აკეთებენ?

მიგრაციის საერთაშორისო ორგანიზაციის შეფასებით, ყველწლიურად, ტრეფიკინგის მსხვერპლი ხდება დაახლოებით 500 ქართველი ქალი. „დასაქმების ჰარმონიული განვითარების თანამშრომლობის საზოგადოების მონაცემებით მიღის საქართველოდან თურქეთში, აგრძელებს თავის ყოთნას ამ ქვეყნაში კიდევ ერთი თვით. აქედან ხახვარი, რომელიც 300-450 კაცს ითვლის, ტრეფიკინგის მსხვერპლია.

ექსპერტების ვარაუდით, ეს ციფრები შეიძლება კიდევ უფრო გაზიარდოს, რადგან ქვეყნაში მაღალია უმუშევრობის დონე და მოსახლეობის მნიშვნელოვანი ნაწილი უკიდურეს სილატაკეში ცხოვრობს. ტრეფიკინგის მსხვერპლის უმეტესობას ახალგაზრდა ქალები შეადგენენ 18-დან 35-წლამდე ასაკით (თუმცა არის შემთხვევები, როდესაც 14 წლის გოგონებიც – ღარიბი ღარიბის შვილები). თუ გავითვალისწინებთ იმასც, რომ შრომისუნარიინი მოსახლეობის 20%, რომლებიც ღებულობს ხელფასს (საშუალო თვეში, 70 დოლარს) და უმაღლესი განათლების მქონე პირებიც, რომლებიც სამუშაოს საზღვარგარეთ ექვებენ, ორივე კატეგორია ტრეფიკინგის პოტენციური მსხვერპლი ხდება⁴.

საქართველოში ტრეფიკინგის გავრცელებას ხელს უწყობს მისი გეოპოლიტიკური მდგომარეობა. იგი როგორც ტრანზიტული ქვეყნა, ხელს უწყობს რუსეთიდან, უკრაინიდან და სომხეთიდან ტრეფიკირებული

ხალხის მოხვედრას თურქეთში. აუცილებლად ითქვას იმის შესახებაც, რომ უკვე მიგრაციების დინამიკი შეგნებულად მიღის ამ „სატურანის მიღის დამალულად, აკრძალული წესით ავტობუსებით საბარგულებით (მომრავლდა უბედური შემთხვევა გადაყანისას ...) და ეს ყველაფერი ისე სისტემაზე რად ხდება, რომ არ შეიძლება ამ პროცესს მაღალი ეშელონებიდან არ მთარველობდეს. დასახერებელია, რომ ასეთი ფორმით მიგრაციები გადაყანას და თანაც ასეთი მნიშვნელოვანი რაოდნიბით თავის თავზე იღებდნენ მხოლოდ ავტობუსების დღიულები ან ის სააგნენტოები, რომლებიც ასე არის დაფარული ფაქტი. ეს უკვე კარგად დამუშავებული სქემაა და ამით საკმაოდ დიდი ფული დება, რომელსაც ვერავინ ვერ გაბედავს სათანამდებო გარე შე. ეს მოვლენა საგანგაშოა თვალსაზრისისა. ქართველის აზროვნება და ფსიქოსოფილი თანამდებობა უხეშდება, ბინძურდება. იგი უარს ამ ისეთ ღირებულებებზე, იმ გენეტიკურ ფასეულობებზე რომელიც ერს საუკუნეების მანძილზე ჩამოუყალბობა დაუმტკიდრდა.

ტრეფიკინგი მით უფრო საშიშია მცირერიცხვის ერებისათვის, რომელთა გადარჩენა და არსებობს ყველთვის ბეჭვზე ეკიდა. არ შეიძლება თავის შვიდება იმით, რომ ეს გლობალური მოვლენაა ფერად „ითრევს“ (ზედმეტ-ნაკლებად). გლობალურიას უმრავი დადებითი ფაქტორები ახლავს, მაგრამ როგორც ხშირად ხდება, ეკონომიკურად ჩამორჩენილი, არასტაბილური მდგომარეობის მქონე ქვეყნის მისამართ მხოლოდ უარყოფითს იღებდნენ.

იქნებ უკვე ალარც ღირს ეროვნულ ღირებულებებისა დაპარაკეთი?! ჩვენი ქვეყნის ღირებულებელი სოციალური მდგომარეობის მდგომარეობის გამომდინარე, ცა მოსახლეობის ღიდი ნაწილი თავის გადარჩენისათვის და ყველდიური ლუქმისათვის ზრუნავნი იქნებ უხერხეულიცაა ასეთ ღირებულებებზე დაკარგვა?!

დარწმუნებული ვართ, დადგება ღრია და ამ კითხს სახელმწიფო ღონეზე უფრო ღრმად განიხილება, როგორც ძალიან გვიან იქნება. მიმდინრე პროცების შედეგები საუკუნეების მანძილზე გაპუნება წარმოადგენ ქვეყნას ძოურჩენელ ჭრილობად. სწორედ ამიტოვ რიგში მისახედია ამ მოვლენის სამართლებრივი მხარე, მისაღებია თანამედროვე კანონი მიგრაციების შესახებ. სწორედ ამ კანონმა უნდა შეასრულოს დი როლი ღარებულირებული მიგრაციული პრესების ჩამოყალიბებაში.

ლიტერატურა და წყრობი:

1. ტრეფიკინგი და შრომითი მიგრაცია. - ფ. მამაშვილი, საქართველოს ეკონომიკა, №1. 2005 წ.
2. იაფი „სასახლეების“ ქვეყნა! - ფ. ქავთარაძე, რის პალიტრა, 8-14 მაისი, 2006 წ.
3. ასე გავქცის მონებად - დ. დევიძე, კვირის პარა, 5-11 სექტემბერი 2005 წ.
4. ერთეულის ტრეფიკინგის გამოცდა მიგრაციული პრესების ჩამოყალიბებაში.